

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Variis Generibus, Causis, Atque Exitu Persequutionum,
Quas pij hoc in mundo peregrinantes patiuntur**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Ad erroris persuasionem signa quoque mendacia interdum à
pseudoprophetis adhiberi. Ca. 20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30324

videantur. Nimirum in hereticis & impijs seductoribus, fortitudinem imitatur duritia, pertinacia constantiam, humilitatem hypochrasis, liberalitatem effusio, superstitio pietatē, astutia prudentiam, impudentia libertatem. Et quid tam absurdum vnquam pseudopropheta protulerunt, quod non aliqua semper diuini operis specie tegeretur? Nam & Mahomet fœda instituta, crassis Arabibus plausibilia reddidit, columbæ opinata, missio, & Haumar successoris eius, in sancta ciuitate, cilicium, sordidaque indumenta, & orandi studium indefessum. Habet diabolus ad seductionem simplicium, multiplices pietatis laruas, formasque bonorum, vt quos lucis attraxit similitudine, hos in tenebras errorum impietatisque demergat: cumque fallere maximè velit, id cauet studiosissime, ne vnquam aperta fronte se prodat. Et quomodo quisque hominum idoneus sit, qui omnes mortiferos eius dolos euadat, nisi regat atque tueatur Deus? Ob eam rem illa quoque Apostolica admonitio est: Nemo vos seducat: volens in humilitate & religione angelorum, quæ non vidit ambulans, frustra, inflatus sensu carnis suæ, & non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & cōiunctiones subministratum, & constructum crescit in augmentum Dei. Verissime dixit Origenes Ezechielem enarrans, hæreticorum fictam sanctimoniam, decipulam esse quandam animarum, ad capiendos incautos insidijs diaboli collocatam.

Ad erroris persuasionem signa quoque mendacia interdum à pseudoprophetis haberi.

CAPVT XX.

Quia verò non ignari sunt miraculis Ecclesiæ constituta esse primordia, signorum quoque ipsi videri conantur authores: tum ne superati credantur, si nihil in eo genere præstiterint, tum vt facilius per admirationis ianuam suas nouitates introducant. Sicut enim Iamnes & Mambres Moyse resistunt, quadam miraculi similitudine, cum ipsi quoque magicis artibus virgas suas conuerterunt in colubros, sed vt mirabilius postea diuino miraculo vinceretur: ita hæretici & apostatae, non verbis modo, contra differendo, verum etiam subinde factis mira quædam patrando catholicæ resistunt veritati. Namque Simon Magus non solum prius quam Philippo euangelizanti credidisset,

*cia refert
vocem eccle-
siae, quorum
virtus ma-
nnum erat
mibi pro ni-
bilo; Job. 30*

*Aug. Enchi-
rid. cap 60.*

Coloss. 2.

*Vide hoc
apud Euse-
biū ex Ire-
neo li. 5. ec-
cles. hist. c. 7
2 Timot. 3.
Exodi 7.*

*Actor. 8.**Cap. 13. Apo-
loger.**Euseb. lib. 2.
eccles. hist.**cap. 13. ex
Iustini Apo-**logetico.**Suspitiu
Seuerus sa-**era hist. li. 2**Euseb. eccle.
hist. lib. 3.**cap. 26.**Aug. lib. de
heresibus ad**Quod vult-
deum.**Eusebius A-**pelli iungit
hanc Philu-**menem, lib.
5. eccl. hist.**cap. 13.**Lib. 1. ad-
uersus Va-**lentinianos.*

didisset, baptifatusque esset, verum & postea magijs suis multos dementauit, & à via veritatis abduxit. Quantum autem his posset artibus ad rudes animas capiendas, Lucas ostendit. Huic enim, ait, auscultabant omnes à minimo vsq; ad maximū dicentes: hic est virtus Dei quæ vocatur magna. Testis est & Tertullianus impostorem illum statua & inscriptione sancti Dei inauguratum esse. Cum verò postremo in cœlum ferri, tanquam diuina virtute Romæ cerneretur, quas laudantium voces, quantosque admirantium clamores exauditos arbitramur? Quos non vel ad sese pertraxisset, vel in viæ veteris errore tenuisset, miraculi nouitate, si non ad beati apostolorum principis preces maiore fuisset Dei virtute deiectus? huic Menander succedens non assequutus modò sui instituta magistri, sed superasse etiam illum creditur magnitudine portentorum: quibus elatus non dubitauit se Saluatorem esse dicere, tantumque potuit arte fallendi, vt suis auditoribus persuaserit, ipsos non esse morituros. Seuerum quoque hereticum de schola Simonis exortū fuisse tradunt, qui puellam quandam Philumenem diceret vaticinandi munere præditam, ad eamque se sua somnia, æstusque animi sui referre, atque eius præfagijs ac diuinationibus secretius solitum edoceri: nonnulla quoque; illam edere miracula, inter quæ præcipuum esset, quòd in angustissimi oris ampullam vitream grandem panem immitteret, eumque; extremis digitulis leuare soleret illæsum, eoque cibo solo quasi diuinitus subministrato fuisse contētam. Sed & Marci cuiusdam Valentini D. Irenæus mentionem suis literis inseruit, qui mixta vino pocula consecrare se fingens, verbaque certa inuocationis proferens longius, efficiebat vt purpurea & rubicunda viderentur. Rursumque pocula mixta mulieribus porrigens, ipsas astante se consecrare iubebat, quod cum factum fuerat, ipse aliud poculum longè maius eo, quod à muliercula seducta consecratum erat proferens, atque ex minore hoc, in capacius illud, quod inerat trāsfundens, tum demum præstigiatoris hominis speciem edebat, ingenti videlicet poculo, ex eo quod multò minus erat vsque adeo impleto, vt etiam redundaret. At interim sublime nescio quid diuinumque consecrationis verba sonabāt, quibus maximè mulierculas infelices, velut quodam astro pungebat. Inter quæ hæc retulit Irenæus. Gratia ea quæ super

omnia

omnia est, cogitationemque omnem & sermonem excedit, interiore tuum hominem impleat, atque insperato in terram bonam sinapis grano, cogitationem suam in te amplificet. Hæc igitur, aliaque similia faciēs, fefellit permultos, tetrosque in errores abduxit. Sed istiusmodi & per Gentiles facta memorantur. Nam inter magna deorum miracula illud Varro *Cap. 9.* deputat, quod vestalis virgo, cum falsa stupri suspitione esset appetita, cribrum aqua impleuerit de Tyberi, atque ad ipsos iudices, nulla eius parte stillante portauerit. Illud quoque, *Herodianus lib. 2.* siue de eadem siue de alia memoratur: Cum simulachrum *Hieron. lib. 1. contra Iovinianum.* deæ matris seu Pesinuntia deæ in vado Tyberis hæreret, ad comprobendam pudicitiam suam, cingulo duxisset nauem, quam multa hominum milia traxisset nequuerant. Eius generis quædam poëta complexus est, cum de foemina quæ tali arte polleret, loqueretur.

*Hec se carminibus promittit soluere mentes
Quas velit: ast alijs duras immittere curas,
Sistere aquam fluuijs, & vertere sidera retro,
Nocturnosque ciet manes: mugire videbis
Sub pedibus terram, & descendere montibus ornos.*

*Vergil. lib.
4. AEneid.*

Talia igitur partim verè posse fieri, quoniam creatam virtutem & industriam non superant, naturaque ipsa operatrice & adiutrice patrantur: partim fallacibus visis, tanquam fierent spectanda proponi, dæmonum virtute & subtilitate, minimè dubitamus. Quale etiam est quod de puella quadam Arabissa Prosper literis mandandum existimauit, cum de Antichristi signis scriberet: illam videlicet ancillæ Dei habitum gestantem, cum in balneo lauans tum Veneris quoddam simulachrum, tum seipsam impudicè conspicata esset, domicilium se diabolo præbuisse, statimque ipsius gutturis meatibus occupatis, cum neque cibum vllum, neque potum trajceret, per 70. ferè dies, totidemque noctes, ieiunium possessori suo exhibuisse, ipsamque tandem peracto sacrificio & sacrosancto domini calice gutturi eius applicato, purgatam esse. Scire se quoque affirmat aduenisse Carthaginem quendam sub specie monachi, qui signa curationum se quædam operari profitebatur. Cumque circa cæcos & claudos, phantasticos quosdam egisset lusus, eosque oleo nescio cuius mortui ossis linisset, vt sibi visus, gressusque redditos existimarent discedentes, in illis quibus antea tenebatur infirmitatibus

*Dimidij tē-
poris, cap. 6.*

*Sulpitius in
vita beati
Martini.*

*Lib. 21. de
ciuit. Dei,
cap. 6.*

Statib. 24.

permanfisse. Scribit etiam Seuerus Sulpitius quēdam Anatoliū signis adhibitis credi se voluisse Dei esse virtutē: vestē enim candidam quasi coelitus accepisse, quæ summa mollicie & splendore eximio, spectantes contrectantesque in stuporem conuerteret: cum præsertim cuius esset generis aut velleris nullo modo sciri posset: verum ea vestis (dum ad beatū Martinum ille inuitus ire compellitur) inter trahētium manus euauit. Eodemque ferē tempore animaduersum testatur idem Sulpitius in Hispanijs fuisse iuuenem, qui cum sibi multis signis auctoritatem parauisset, eousque elatus sit, vt se Heliam profiteretur: quod cum plerique temerē credidissent, addidisse etiam vt se Christū esse diceret: in eoque adeo illusisse, vt eum quidam episcopus nomine Rufus, vt dominum adoraret: quē, inquit, propterea ab episcopatu delectū vidimus. Fuisse & alium in oriente cōmemorat, qui se Ioannem iactitaret. Ex quo, inquit, conijcere possumus istiusmodi pseudopphetis existentibus, Antichristi aduentum imminere. Nonnulla verò sunt quæ ab imperitis, diuina, aut dæmonum arte effecta putantur, cum solius efficiantur naturæ virtute: velut quod de Mahumet pseudoppheta sepulchro, fame celebritate commendatur. Quiddam enim simile D. August. de ferreo simulachro refert, quale illic conspicitur in loculo: nempe quodam in templo, magnetibus in solo, & in camera proportione magnitudinis aptè constitutis, simulachrum ferreum, aëris illius medio, inter vtrumque lapidem, ignorantibus quid sursum & deorsum esset, quasi numinis potestate pendere visum esse. Quale aliquid etiam, inquit, in illa lucerna de lapide Arbesto ab artifice potuisse fieri iam diximus. At cum latentem naturæ vim maligni spiritus subtilissimè perspiciāt, quid mirum si causis naturalibus, summa & industria & celeritate temperatis, mira quædam infirmis hominibus efficere videantur? Horū ope vel fecisse stupenda pseudopphetas, vel facturos esse ex ipsa scripturarum certissima lectione retinetur? Dabunt enim, ait Christus, signa & prodigia, ita vt in errorem mittantur, si fieri possit, etiam electi. Et Arrianos quidem, ait Prosper, nunc videmus multos seducere, aut potentia temporali, aut industria mali, aut certè abstinentia, parcitatis, vel quorumlibet signorum deceptione. Horum tam erant cupidi patratores, vt industriam ipsam ascribe-

rent

rent miraculo, & nescio quid diuinitus accidisse mentirentur Valens certè Arrianus episcopus hostium fugam primus Constantio imperatori renunciando, vt sui reuerentiam adderet, angelum sibi nuncium fuisse respondit. Cuius verbis facilem ille fidem accommodans, palam postea solutus est dicere, se Valentis meritis, non virtute exercitus fuisse victorum. Quamquam eos interdum, cum maius aliquid aggrederentur, haud mediocri sequuta confusio est. Voluit enim in Aphrica quondam episcopus Arrianorum Cirila, caeco lumina reddidisse videri, sed quid praestiterit, à Gregorio Turonensi narratur prolixius. Hoc quoque refert quod priori persimile est, in Hispanijs, Arriana hæresi, per Gothos, ecclesias Christianas populante, regem Lemueldum cum multa videret per catholicos miracula fieri, è suis episcopis vnum ad sese vocasse, dixisseque secretius hunc in modum. Quamobrem, vt isti qui se Christianos dicunt, non ostendistis signa in populos, secundum fidem vestram? Tum verò his verbis episcopum respondisse. Sæpius ego cæcis lumen reddidi, & surdis auditum, nunc quoque hæc possum facere quæ dicis. Atque è vestigio vnum quempiam, è suæ scholæ discipulis, aureis decem propositis, excitauisse, qui simulata cæcitate, prætereuntis huius impostoris fidem ac virtutem, imploraret. Sed audi quæso dignum hæretico miraculum. Cum manibus super oculos impositis, dixisset: Secundum fidem meam fiat tibi: continuo ille ex vidente, cæcus effectus est, ac doloris impatiens, dolum quem auaritia impellente finxerat, publica confessione detexit. At Polichronij monachi Monotelitæ, in Synodo Constantinopolitana sexta, mira omnino præsumptio fuit, ingens fiducia, & audax inceptum. Cum enim suam, de vna vel duabus in Christo voluntatibus & operationibus, fidem explicare iussus esset, chartulam protulit suæ confessionis, eamque se mortuo superpositam probaturum, eiusdem mortui suscitatione recepit. Ista est, inquit, chartula quæ debet à me superponi mortuo, & eum suscitare. Vt igitur expectationi populi satisfieret, senisq; illius ac venerabilis presbyteri & monachi secunda perniciofaque multis de veritate iactatio, conquiesceret, foras prodijt patrum Concilium, populoq; ingenti congregato, appositus est in argenteo exequiali feretro mortuus. His verò cum Polichronius, fidei suæ chartulam ala-

*Sulpitius
lib. 2. sacra
historia.*

*In lib. de
gloria cōfessionum,
cap.
12. & 13.*

cris ac spei plenus, admouisset: per complures horas permis-
sus est, quæ vellet circa mortuum agere. At cum diu frustra
infusurrans, nihil efficeret, tum planè palamque cōfessus est,
se mortuum suscitare non posse. ac repente qui aderat po-
pulus exclamat, dicēs, Nouo Simoni Anathema, Polichro-
nio seductori populi Anathema. Quomodo enim (ait fan-
ctum Concilium) possibile fuisset, blasphemātem in Deum,
virtutes operari? Licuerat tunc prophetarum Baal mimi-
nisse: qui disposito sacrificio, à mane vsque ad meridem,
frustra inuocarunt nomen Dei sui, & lanceolis sese cruenta-
runt, vt vel ignem, qui sacrificium absumeret, è cælo depo-
nerent, eoquē indicio, cultum Baalaticum, comprobarent.
Timidiores in Britannia fuere Pelagiani, neque aggreden-
dum putarunt, quod se posse diffiderent. Nam cum tribuni-
tiæ potestatis quidam, annorum decem filiam cæcam, sacer-
dotibus Germano & Lupo curandam obtulisset, hi offerri
illā aduersarijs, hoc est, Pelagianis, qui eam post Pelagium
Insulam vitiant, præceperunt. At illi conscientia punente
detreriti, iungunt cum parentibus preces, & paruulæ cura-
tionem, ipsi quoque à catholicis sacerdotibus deprecantur:
tum verò Germanus oratione fusa, adhærentem lateri suo
capsulam, cum sanctorum reliquijs, collo auulsam, manibus
comprehendit, eamque in conspectu omnium puellæ oculis
applicauit, statimque fugatis tenebris, lumina rediēre. Ad
visum reddendum nihil maligni spiritus valuerunt, qui ta-
men aduersus sanctos sacerdotes, in mari cōstitutos, ingen-
tem excitauere tempestatem. Cùm enim Germanus & Lu-
pus ad Pelagianos debellandos, in Britanniam pergerent,
iamque essent Oceanum ingressi, tum subitò, ait Beda, per-
gentibus occurrit inimica vis dæmonum, qui tales tantoquā
viros, à studio salutis alienæ deterrere: concitat procelas,
cælum diemque nubium nocte subducunt, ventorum furo-
res vela non sustinent, cædebant ministeria victa nautarum.
Et quis tempestatem finis? excitatus beatus Germanus, in
ipsa periculi immanitate, Christum inuocat, assumptoque
in nomine sanctæ Trinitatis, aquæ leui aspergine, tempe-
statem comprimit. Hæc Christi manifesta sæpe virtus: hæ-
reticorum autem plerunq; imbellis spiritus apparuit. Quo-
rum etsi aliqua mira facta sunt, magis ob hoc ipsum cauere
debemus, quod cùm dixisset Dominus quosdā futuros esse
falla-

Azione 15.
3 Reg. 18.

Beda lib. 1.
hist. Anglo.
cap. 18.

Vide Irenæū
lib. 2. contra
hereses, cap.
37. & 36.

Aug. lib. de
vnitate ec-
clesiæ, ca. 16.

fallaces, qui nonnulla signa faciendo, etiam electos, si fieri posset, fallerent: adiecit vehementer commendans, & ait: Ecce prædixi vobis. Et pagani (quod ex Valerij Maximi libro 1. cognosci potest) multa narrare solebant de dijs suis, mirabiliter vel facta vel visa, & tamen omnes dij gentium daemonia, Dominus autem cælos fecit. Ideoque salubriter admonens August. Nemo, inquit, vobis fabulas vendat: & Pontius fecit miraculum & Donatus orauit, & respondit ei Deus de celo (hec enim de illis impostoribus, Donatistarum gloriatio fuit) primò aut falluntur aut fallunt, deinde facillimum montes transferre; si charitatem, inquit, non habeam, nihil sum. Nam & contra istos, vt sic loquar, mirabiliarios, cautum me fecit Deus meus, dicens: In nouissimis temporibus exurgent pseudoprophetae, facientes signa & portenta, vt in errorem inducant, si fieri potest, etiam electos. Ecce prædixi vobis. Ergo cautos nos fecit sponfus, quia & miraculis decipi non debemus. Porrò Antichristi regnum quibusdam augendum firmandumque miraculis, ipse Apostolus significasse videtur, cum illius præsentiam fore dicit, secundum operationem satanæ, in omni virtute & signis, & prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis, his qui pereunt. Eoque diuus Prosper retulit, quod legitur in Apocalypsi: Vidi ex ore draconis, & ex ore bestiae, & ex ore pseudoprophetae, spiritus tres immundos exeuntes, velut ranae, sunt enim spiritus daemoniorum facientes signa. Tunc itaque soluetur sathanas, & per illum Antichristum in omni sua virtute, mirabiliter quidem, sed mendaciter operabitur. Quo loco solet ambigi, inquit Augustinus, vtrū propterea dicta sint signa & prodigia mendacij, quoniã mortales sensus per phantasmata decepturus est: vt quod non facit, facere videatur: An quia illa ipsa, etiamsi erunt vera prodigia, ad mendacium pertraherent credituros, non ea potuisse nisi diuinitus fieri, virtutem diaboli nescientes, maximè quando tantam, quantam nunquam habuit, accipiet potestatem. Non enim quãdo de cælo ignis cecidit, & tantam familiam cum tantis gregibus pecorum sancti Iob, vno impetu absumpsit, & turbo irruens, & domum deiiciens, filios eius occidit, phantasmata fuerunt, quæ tamen fuerunt opera sathanæ, cui Deus dederat hanc potestatem. Propter quid horum ergo dicta sunt prodigia & signa mendacij, tunc potius apparebit.

Cap. 8. de
miraculis.

Tract. 13. in
Ioannem.

Marci 13.

2. Thes. 2. b

Cap. 11. de
promis. &
predic. di-
midij tem-
poris.

Apocal. 16.
Lib. 20. de
ciuit. Dei,
cap. 19.

DE VARIIS PIORVM

parebit. Sed propter quodlibet horum dictum sit: seducen-
tur eis signis atque prodigijs, qui seduci merebuntur, pro
eo quod dilectionem veritatis, inquit, non receperunt, ut salui

In Psalm. 9.

1.

2.

3.

*August. lib.
13. contra
Faust. cap. 6
Lib. de præ-
script.*

Apocal. 13.

Iob 1.

fierent. Alio quoque in loco Augustinus cum triplicem Ec-
clesiæ persecutionem faceret, postremam Antichristi, mi-
raculis periculosam & perniciosam fore significat. Prima
Ecclesiæ persecutio, inquit, violenta fuit; cum proscriptio-
nibus, tormentis, cædibus, Christiani ad sacrificandum co-
gerentur. Altera persecutio fraudulenta est, quæ nunc per
hæreticos, & falsos fratres agitur. Tertia superest, per Anti-
christum ventura, qua nihil est periculosius, quoniam & vio-
lenta & fraudulenta erit: vim habebit in imperio, dolum in
miraculis. Sic ille quidem hoc persuasum ijs locis habuit de
Antichristi regno; ne nimium videlicet nostris in hæreticis,
Antichristi adhuc formidarem Imperium, quorum mira-
culis (nam & his quoque si superis placet, noui sui euangelij
preconium illustrare conati sunt) ex viuis citius mortui hnt,
quàm mortui reuiuiscunt; nec satis adhuc mouere potest
ignoti sermonis distincta prolatio, aut cognitio repentina
literarum, quando & serpentem non ignoramus industria
sui rectoris esse loquutum, & tam celeriter omnis illa quæ
videtur peritia, conuersis ad catholicam fidem & respiscen-
tibus elabatur, quàm celeriter fuerat ijsdem desipientibus
acquisita. Iure ut audire ex Augustino possint. Si nec scri-
pturarum authoritatis antiquitas, nec miraculorum pote-
stas, nec morum sanitas, nec rationis veritas vos asserit, abite
confusi, redite confessi. Poscebat & Tertullianus miracula
ab ætatis suæ nouatoribus. Proben, ait, se novos Aposto-
los: eadem signa edant: volo igitur & virtutes eorum pro-
ferre: nisi quod agnoscam & maximam virtutem illorum,
qua in peruersum Apostolos æmulantur, Illi enim de mor-
tuis viuos faciebant, isti de viuis mortuos faciunt. Denique
scriptum est in Apocalypsi de bestia, quod signa factura sit,
vsque adeo ut ignem quoque in terram è cælo deuocet; Sed
quanquam hoc, sicuti verba sonant, facere diabolo difficile
non putemus, cum inter cæteras beati Iob calamitates (vti
antea quoque significatum est) vna illa nunciata sit, Ignis
Dei cecidit de cælo, & tactas oues puerosque consumpsit:
aliter hoc tamē D. Augustinus, cum in Apocalypsim scribe-
ret, accipiendū existimauit. Quia enim cæli nomine passim
signis

significatur Ecclesia, quid est, inquit, ignem descendere de caelo in terram, nisi hæreses de Ecclesia cadere? sicut scriptum est: Exierunt ex nobis, sed non erant ex nobis. Ignis enim de caelo descendit, quando hæretici qui de ecclesia velut ignis recedunt, ipsam Ecclesiam persequuntur. Neque verò id à scripturæ usu alienum putes, quòd hæreticos per superbiam ab ecclesia resiliens, instar ignis de caelo interpretetur cadere, cum legatur in euangelio: Videbam sathanã tanquam fulgur è caelo cadentem. Huius proinde qui superbiam imitantur, (quod maximè faciunt hæretici) in modum fulguris è caelo, id est, Ecclesia haud absurdè censentur decidere. Et hæc quidem de pseudoprophetarum signis fallacibus dixisse hoc loco sufficiat.

Luc. 11.

Familia id quoque solere esse hæreticis, vt mendaciorum fraudibus vtiuntur. CAPVT XXI.

Tanto autem circumueniendi perdendi que studio tenentur, vt nec mentiri, atque impudenter, quod ad institutum pertineat, fingere, cum summo famæ periculo reformident: illius videlicet vt filios possis agnoscere, de quo scriptum est: quòd mendax sit, & pater mendacij: qui extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij, & non veritatis, quia de malo ad malum egressi sunt, & me non cognouerunt, dicit Dominus. Quid enim Ursatij & Valentis Arrianorum, commento impudentius? Quid nequius? qui cum in Nicæa Thraciæ Synodum coegissent, suaque illic dogmata, pestiferis decretis firmauissent, sparserunt in vulgus, eam esse fidem, quæ ab illo sanctissimo grauissimoque concilio generali Nicæano dictata & edita esset: vt similitudine nominis Nicæanæ vrbs, quadam subreptione deciperentur rudiores, dum aliam nullam quàm Nicæam Bithiniæ cogitarent. Sed ijs non diu prodesse potuit, tale commentum: paulò post enim confusi atque derisi sunt, deprehensoque mentiendi astu, haud leuiter sui nominis auctoritati detraxerunt. Simili arte atque industria, Nouatianos quondam vsos esse, ex diuo Cypriano constat. Illi enim, inquit, quasi filij diaboli & mendacio pleni, ausi sunt iactare viginti quinque episcopos affuisse, quod mendacium & isthic prius apud fratres nostros iactitabant, dicentes viginti quinque episcopos de Numidia esse venturos, qui sibi episcopos

Hierem. 9.

Lib. 5. Trip. cap. 32.

Lib. 1. epistolarum, epistola 3.

scopos